Verslag voorlichtingsbijeenkomst over EVC-stelsel: afbouw en opbouw

17 november 2015, Zalencentrum Vredenburg

Tijs Pijls van het Kenniscentrum EVC opent de bijeenkomst en licht kort het programma toe:

13.30: Opening en welkom. Mijlpalen in de ontwikkeling EVC van de afgelopen jaren, uitkomsten 0-meting (Kenniscentrum EVC)
14.00: Stand van zaken gefaseerde afbouw beleidsregel afgifte EVC-verklaring (ministerie OCW)
14.30: Stand van zaken kwaliteitsborging EVC op de arbeidsmarkt vanaf 2016, communicatie en voorlichting, branchestandaarden (Nationaal Kenniscentrum EVC)
15.15: Reactie op ontwikkelingen, vragen en discussie
15.30: Afsluiting en borrel

Het Kenniscentrum EVC heeft vooraf enkele vragen ontvangen:

- Wat worden de criteria om erkend aanbieder te worden / te blijven?
- Hoe zien jullie concreet het verschil tussen EVC met als doel een diploma en EVC als arbeidsmarktinstrument?
- Hoe zien jullie concreet de EVC-markt voor 2016-2017?

Deze vragen komen uiteraard aan de orde.

Mijlpalen in de ontwikkeling EVC van de afgelopen jaren
Tijs Pijls, Kenniscentrum EVC

De belangrijkste mijlpalen in de ontwikkeling van EVC:
Alweer zo'n 20 jaar geleden kreeg de Commissie 'Erkenning Verworven Competenties', ook bekend als Commissie Wijnen, opdracht om de minister van OCW te adviseren over de mogelijkheden om niet formeel erkende leerresultaten van een individu te erkennen. De aanleiding voor deze adviesvraag was de intransparantie van uitkomsten van landelijk erkende opleidingen vergeleken met particuliere opleidingen en met informele, op ervaring gebaseerde leerprocessen. Deze intransparantie werd gezien als problematisch voor de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, voor toelating tot vervolgopleidingen en voor intrede op de arbeidsmarkt. Het rapport van de Commissie Wijnen wordt in 1994 aangeboden aan de minister met daarin de conclusie dat een stelsel voor het erkennen van informele leerwerkresultaten wenselijk en haalbaar is.

Het Kabinet ziet in een beleidsreactie (1998) als voordelen van een dergelijk stelsel dat dit kan bijdragen aan de werking van de vraag- en aanbodzijde van de arbeids- en opleidingenmarkt; dat het een weg opent naar leerwegonafhankelijkheid van reguliere toetsen en examens; bovenal echter moeten de voordelen voor het individu voorop staan.

Het idee voor ontwikkeling van een systeem voor EVC wordt omarmd door verschillende departementen en door sociale partners, vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers. De notitie *De fles is half vol* wordt door EZ uitgebracht. Rond 2000 wordt EVC vooral geplaatst in het kader van employability, in latere jaren vooral in het kader van duurzame inzetbaarheid en leven lang leren. In 2001 wordt een landelijk Kenniscentrum EVC opgericht om benutting van EVC in sectoren en branches te stimuleren.

Na jaren van bottom-up ontwikkeling en experimenten stelt de overheid een Projectdirectie Leren & Werken in (2005-2010) om versnelling tot stand te brengen en verduurzaming (want al die bottom-up initiatieven waren vaak projectgebonden). Flankerend was er een subsidiebeleid als aanjager voor nieuwe initiatieven en projecten. Betrokkenheid van de overheid en de financiële middelen hebben tevens bijgedragen aan bestuurlijk commitment in vele samenwerkingsverbanden van overheid, arbeidsmarktorganisaties en onderwijs om EVC- en maatwerktrajecten vorm te geven. Het idee werd een hype. EVC raakt steeds meer verankerd in cao's en in beleid, inrichting en uitvoering van dienstverleners.

De keerzijde van de vele experimenten en pilots was een EVC-praktijk van 1000 bloemen bloeien. De toenemende benutting van EVC binnen onderwijsinstellingen leidde er ook toe dat de Inspectie mee ging kijken naar vrijstellingen voor onderwijs of examinering op grond van de uitkomsten van EVC-procedures (zoals beschreven in ervaringscertificaten). Werden die vrijstellingen op deugdelijke en rechtmatige gronden verstrekt? Omdat die kwaliteit niet altijd en overal onomstreden was, besloot de overheid in 2010 de regie te nemen op de kwaliteit van EVC. De Kwaliteitscode EVC werd onderdeel van een beleidsregel; er kwam een actieplan verhoging kwaliteit EVC en het toezicht op aanbieders werd aangescherpt. Noodzakelijke en goedbedoelde regulering leidde er echter ook toe dat de hype in een keurslijf terecht kwam. De belangrijkste verworvenheid van EVC - erkennen van de waarde van ervaring - raakte ondergesneeuwd onder procedures & regels en angst voor afkeurende inspectierapporten.

Vraagstukken op het gebied van kwantiteit, kwaliteit en effectiviteit van EVC (verzilvering van ervaringscertificaten binnen onderwijsinstellingen) hebben uiteindelijk geleid tot een herbezinning op het EVC-systeem en de rol van de overheid daarin. De minister van OCW heeft in 2012 aan de Convenantpartners EVC, waarin OCW, SZW en EZ zitting hebben naast Stichting van de Arbeid en sociale partners, gevraagd om te komen met een voorstel voor een toekomstbestendige inrichting van het EVC-systeem. Deze herbezinning heeft geleid tot een voorstel voor EVC en validering via twee routes: validering binnen het onderwijs en validering op de arbeidsmarkt.

Een positieve ontwikkeling is de trend naar meer flexibiliteit in de dienstverlening rond EVC/validering. Onder invloed van regulering voor verhoging van de kwaliteit was er nog slechts één vorm heilig: het erkennen van competenties uitmondend in een ervaringscertificaat, de meest intensieve en prijzige vorm. In lijn met ontwikkelingen in Europa wordt 'one size fits all' steeds meer losgelaten. Het gaat er om dát instrument in te zetten dat het best past bij de loopbaanvraag. Als herkenning en bewustzijn van

competenties voldoende is, zijn lichte instrumenten toereikend. Als waardering nodig is, helpt het gebruik van een externe standaard. Als ook erkenning (een ervaringscertificaat) wenselijk is, zijn daarnaast deskundige beoordelaars nodig. EVC gericht op een ervaringscertificaat is één van de instrumenten uit het palet van valideringsinstrumenten

In het volgende schema zien we aan de linkerkant het huidige stelsel en aan de rechterkant de nieuwe situatie:

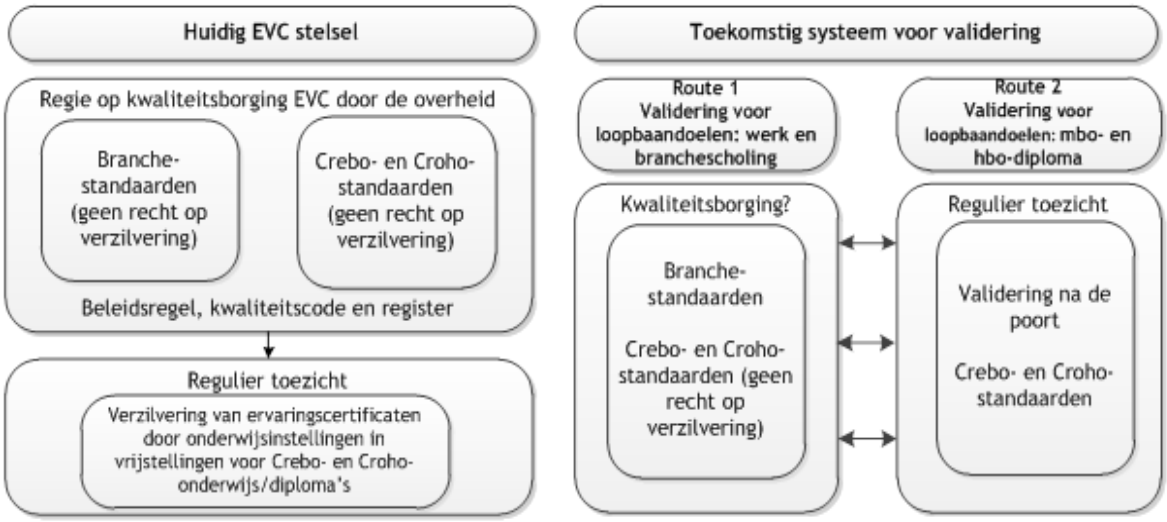

In het overzicht hieronder worden de verschillen tussen de twee routes voor validering op hoofdlijnen geschetst.

Route 1
Validering op arbeidsmarkt
Doel: kandidaten met een arbeidsmarkt loopbaandoel (zoals verandering van baan of functie) de mogelijkheid bieden om verworven competenties te laten erkennen.

Standaard: crebo, croho, branche, anders

Uitvoering: erkende EVC-aanbieders (privaat, en aan onderwijsinstellingen gelieerd).
NB. Het gaat hierbij om in het OCW register geregistreerde EVC-aanbieders. Dit register is vanaf 2016 te vinden op de website van DUO en van het Nationaal Kenniscentrum EVC.
Website / domeinnaam volgt nog.

Route 2
Validering binnen onderwijsroute
Doel: kandidaten met een diplomadoel de mogelijkheid bieden een verkort scholingstraject aan te bieden op basis van eerder verworven competenties.

Standaard: crebo, croho

Uitvoering: mbo-instellingen (roc's, aoc's, vakinstellingen) en hoger onderwijs (hogescholen en universiteiten).
NB. Onderwijsinstellingen kunnen de validering zelf uitvoeren of hiervoor samenwerkingsafspraken maken met EVC-aanbieders.

Route 1
Validering op arbeidsmarkt

Kwaliteitsborging: privaat kwaliteitssysteem voor EVC-aanbieders op de arbeidsmarkt (aangepaste kwaliteitscode en EVC-register) door Nationaal Kenniscentrum EVC.

Valideringsinstrumenten, o.a.

- EVC-procedure uitmondend in ervaringscertificaat
- Ervaringsprofiel
- CH-Q
- E-portfolio
- Competentietesten

Resultaat: Ervaringscertificaat ter ondersteuning voor de verdere loopbaanontwikkeling

Route 2
Validering binnen onderwijsroute

Kwaliteitsborging: OCW zorgt via wet- en regelgeving voor borging van de kwaliteit. Inspectie is toezichthouder op naleving van deze regelgeving.

Valideringsinstrumenten, o.a.

- Intake-assessment
- EVC-procedure gericht op vrijstellingen/diploma
- E-Portfolio
- Competentietesten

Resultaat: vrijstelling voor onderwijs en/of examinering

0-meting verbinding 2 routes

Met de transitie van het EVC-systeem naar een systeem van validering wordt de focus op EVC als het enige instrument voor het erkennen en waarderen van verworven competenties verlaten. In het systeem van validering wordt onderscheid gemaakt tussen de arbeidsmarktroute en de onderwijsroute. Het Kenniscentrum EVC heeft in opdracht van het ministerie van OCW recentelijk een onderzoek uitgevoerd (0-meting) onder EVC-aanbieders en examencommissies om de ontwikkelingen rondom (de verbinding tussen) arbeidsmarkt en de onderwijsroute in kaart te brengen.
De voornaamste conclusies en aanbevelingen:

- De transitie is bekend bij EVC-aanbieders maar minder bekend bij onderwijsinstellingen
- > EVC-aanbieders richten zich op crebo's en in mindere mate op branchestandaarden
- < EVC-aanbieders zijn gericht op het gebruik van andere valideringsinstrumenten
- 50% van de EVC-aanbieders wil het aanbod validering verbreden
- > EVC-aanbieders zien een rol in de onderwijsroute
- EVC-aanbieders zoeken samenwerking in de keten, onderwijsinstellingen doen dat minder
- Maatwerk blijft een aandachtspunt.

Aanbevelingen rond validering in de onderwijsroute:

- Meer ervaring opdoen met flexibele trajecten voor volwassenen, volume creëren
- Dialoog met Inspectie en NVAO i.v.m. vertrouwen
- Voorlichting geven en inzicht bieden in good practices over validering via Servicepunt Examinering

- Stimuleren van ketenaanpak (o.a. via nieuwe kwaliteitscode)
- Inrichten van 'servicepunten' als startpunt voor maatwerk
- Gebruik de expertise van EVC-aanbieders

Aanbevelingen rond validering in de arbeidsmarkroute:

- EVC-aanbieders stimuleren om een breder palet aan valideringsinstrumenten in te zetten
- EVC-aanbieders stimuleren om kwaliteit en ketensamenwerking verder te ontwikkelen

Aanbevelingen rond verbinding tussen beide routes:

- Stimuleer EVC-aanbieders en examencommissies om bij elkaar in de keuken te kijken
- Aanspreekpunten, 'oliemannetjes' benoemen ten aanzien van validering en verzilvering
- De verbinding monitoren

Zie voor meer informatie de rapportage 0-meting arbeidsmarktroute en onderwijsroute.

Er zijn al pareltjes wat betreft flexibele trajecten voor volwassenen bij verschillende roc's. In oktober 2015 organiseerde de MBO Raad een bijeenkomst om kennis hierover uit te wisselen.
Het Servicepunt Examinering gaat voorlichting geven over good practices rond validering.
Het Kenniscentrum EVC adviseert instellingen om vooral gebruik te maken van de expertise van EVC-aanbieders. Bij veel HO-instellingen is kennis over EVC die was opgebouwd via een aantal stimuleringsprojecten nu na vijf jaar grotendeels verdwenen, dat is zonde.
En: kijk bij elkaar in de keuken, dat leidt tot begrip en dialoog. Verder is een oliemannetje / aanspreekpunt binnen de organisatie rond validering en verzilvering onmisbaar.
Zie voor meer informatie het artikel Van EVC naar validering en maatwerk in het beroepsonderwijs.

EVC-markt vanaf 2016

Alle stoplichten staan op groen om door te gaan met EVC en validering:

- EVC Adviesraad: zorgt voor signalering, stimulering, beleidsadvisering. Werkgevers, werknemers en ministeries zijn vertegenwoordigd in de EVC Adviesraad.
- Er komt structureel overleg tussen de EVC Adviesraad en de onderwijskoepels (signalering t.a.v. verbinding).
- De inhoud van een nieuw convenant wordt begin 2016 gepresenteerd.
- Het Nationaal Kenniscentrum EVC staat in de steigers.
- Het merendeel van de EVC-aanbieders heeft erkenningen of gaat erkenningen verlengen voor mei 2016.

Iets wat zeker is, is dat er heel veel wordt geleerd op de werkplek. EVC is geschikt voor bepaalde doelgroepen met bepaalde loopbaanvragen maar is niet altijd meest geschikte instrument. Wat is de loopbaanvraag en welke valideringsinstrumenten sluiten daarbij aan? Daar moeten EVC-aanbieders naar kijken.

Stand van zaken gefaseerde afbouw beleidsregel afgifte EVC-verklaring
Marjo Jansen OCW, beleidsadviseur directie mbo

Het is goed om ons te realiseren dat er sinds de jaren '90 echt iets nieuws is ontstaan met EVC.
OCW is aan zet bij de onderwijsroute. De laatste jaren is een leven lang leren een heel belangrijk speerpunt geworden. Wij willen dat ook volwassenen een mbo-opleiding kunnen volgen. De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt gaan immers snel; je moet voortdurend bij- en omscholen. Terwijl de traditie bij lager opgeleiden is minder bijscholen, willen we daar juist impuls aan geven. Met de brief aan de Kamer van 2014 over een leven lang leren heeft het kabinet aangegeven dat dit een speerpunt is; EVC nieuwe stijl heeft dus de wind mee.

Fasegewijze afbouw centrale regie OCW

- De subsidie aan Kenniscentrum EVC vervalt (vanaf 2016)
- De rol van OCW bij kwaliteitsborging EVC wordt afgebouwd:
  - De beleidsregel afgifte EVC-verklaringen 2014 wordt beëindigd: op termijn is er geen OCW-erkenning meer van EVC-aanbieders.
  - Op termijn vervalt ook de basis voor fiscale aftrekbaarheid van kosten voor ervaringscertificaten voor werkgevers en werknemers.

Concreet wil OCW de afbouw van de beleidsregel afgifte EVC-verklaringen als volgt vormgeven. EVC-aanbieders kunnen vóór 1 mei 2016 bij DUO een erkenning aanvragen dan wel hun erkenning verlengen. De minister beslist binnen twee maanden (brief DUO over besluit volgt uiterlijk 1 juli 2016).

EVC-aanbieders hoeven niet te wachten totdat hun verklaring bijna verloopt, voordat zij verlenging aan kunnen vragen. Hierdoor kan elke EVC-aanbieder die reeds een EVC-verklaring heeft, voor 1 mei 2016 een laatste verzoek om verlenging indienen om op die manier tot en met 31 december 2017 gebruik maken van die verklaring. Om met name EVC-aanbieders tegemoet te komen die, in verband met het aflopen van hun huidige verklaring, enkele weken c.q. een paar maanden voor 1 mei 2016 een aanvraag moeten indienen, maakt OCW het mogelijk om een aanvraag in te dienen en daarbij een beoordelingsrapport te overleggen dat tot 6 maanden oud mag zijn. Daarmee kan een EVC-aanbieder binnen 6 maanden tweemaal een aanvraag indienen met hetzelfde beoordelingsrapport.

De duur van de door OCW afgegeven EVC-verklaring blijft 18 maanden, gerekend vanaf de datum van de beschikking van DUO. Het OCW-register wordt per 1-07-2016 'bevroren' (geen nieuwe/verlengingen erkenningen). Het OCW-register blijft tot en met 31-12-2017

van toepassing. Ook de aan de door OCW-erkenning gekoppelde fiscale aftrekbaarheid van de kosten van ervaringscertificaten voor werkgevers en werknemers loopt tot en met 31-12-2017. Melding aan DUO van wijziging van het aanbod aan standaarden binnen goedgekeurde domeinen blijft wel noodzakelijk evenals adreswijzigingen en het informeren van DUO over fusies en dergelijke.
De definitieve regelgeving voor de wijze van afbouw van de beleidsregel EVC zal OCW naar verwachting in begin 2016 in de Staatscourant publiceren. Rond die datum zullen alle EVC-aanbieders met een brief van OCW over de wijzigingen worden geïnformeerd.
Het is aan EVC-aanbieders zelf om een keuze te maken of zij gebruik willen maken van de mogelijke verlenging in het kader van de huidige beleidsregel EVC tot uiterlijk 31 december 2017 of dat zij per 1 januari 2016 van het nieuwe systeem van validering in de arbeidsmarktroute gebruik willen maken.

Stand van zaken kwaliteitsborging EVC op de arbeidsmarkt na 2016, communicatie en voorlichting, branchestandaarden Annie Kempers, Nationaal Kenniscentrum EVC

Annie Kempers is directeur van de Stichting Examenkamer. De projectorganisatie Nationaal Kenniscentrum EVC die per 1 januari 2016 formeel van start gaat valt onder de Stichting Examenkamer als instelling.
De Stichting Examenkamer is een onafhankelijke toezichthoudende organisatie voor beroepskwalificerende en functiegerichte examens die door het bedrijfsleven als essentieel worden gekenmerkt. En tegenwoordig ook de certificerende instelling voor CBT-toetslocaties.

Stichting Examenkamer is jaren actief geweest als beoordelende organisatie, dus welbekend met EVC én welbekend bij een aantal EVC-aanbieders. Deze functie komt per 1 januari a.s. te vervallen.

Opdracht voor het Nationaal Kenniscentrum EVC is:

- Het realiseren van kwaliteitsborging van EVC voor de arbeidsmarkt
- Vergroting van het civiel effect van het ervaringscertificaat
- Verzorgen van communicatie en voorlichting
- Facilitair voor alle gremia opgenomen in de structuur
- Tegen de laagst mogelijke kosten dit project realiseren.

Het Nationaal Kenniscentrum EVC is vooral in het kader van de arbeidsmarktroute van belang.

Inrichting en opzet

Er komt een EVC Adviesraad (vergelijkbaar met de huidige convenantpartners).
Door deze EVC Adviesraad zal er structureel een ‘verbindingsoverleg’ worden gehouden met de onderwijskoepels (MBO Raad, AOC Raad, Vereniging Hogescholen, VSNU en NRTO) voorafgaande aan het overleg met de EVC Adviesraad om EVC op een

verantwoorde manier verder te brengen en verbinding tussen route 1 en route 2 te waarborgen.
Ook in de nieuwe opzet zal gewerkt worden met beoordelende organisaties. (St. Examenkamer treedt terug als beoordelende organisatie om vermenging van rollen te voorkomen.)
Er komt een aanbiedersraad waarin de EVC-aanbieders verenigd zijn. Hiervoor zal binnenkort een overleg worden opgezet om tot de opzet hiervan te komen.
En er komt een klachtenloket.

Instrumentarium

In huidige register staan EVC-aanbieders met erkende procedures. Er komt nu een register voor ervaringscertificaten als een evenknie van een diplomaregister. Dit om de vraag van werkgevers en examencommissies te faciliteren. Dit register wordt opgenomen onder de domeinnaam www.ervaringscertificaat.nl. Dit register zal ook te vinden zijn op de nog op te zetten website van het Nationaal Kenniscentrum EVC.
Er is een backservice voor de registratie van al afgegeven ervaringscertificaten voorzien.

Een werkgever kan via naam en geboortedatum checken of een ervaringscertificaat in dit register zit.
EVC-aanbieders zullen betrokken worden bij het vullen van het register met ervaringscertificaten. Het doel van dit openbaar register is aangeven aan kandidaat: wat je hebt is waardevol. Ook EVC-aanbieders komen erin met hun procedures.
De slogan waarmee de arbeidsmarktrelevantie duidelijk wordt luidt:
Ervaringscertificaat: paspoort voor passend werk.

Wensen ten aanzien van de mogelijkheden en de uitvoering van dit register zullen bij de EVC-aanbieders geïnventariseerd worden.
De EVC-kandidaat beslist of zijn certificaat in het register moet worden opgenomen. Daarover zullen we met elkaar duidelijkheid moeten scheppen.
Opmerking naar aanleiding van een vraag: niet alle kandidaten zullen geregistreerd willen worden. Dit zou aan de orde kunnen zijn als er bijvoorbeeld tekortkomingen zijn ten opzichte van een standaard. Uitgangspunt van een ervaringscertificaat is dat het aantoont wat iemand wel beheerst. Het gaat niet om tekortkomingen maar om wat men beheerst en wat mogelijke ontwikkelpunten zijn. Het is aan de kandidaat zelf om te bepalen of uitsluitend naam, geboortedatum en standaard geregistreerd worden of dat ook een beknopt overzicht van erkende aspecten van de standaard geregistreerd wordt, dan wel dat misschien zelfs het hele rapport opgenomen kan worden.

De doelstelling is in ieder geval dat het ervaringscertificaat een groter civiel effect krijgt. Er zijn altijd nog werkgevers die niet weten wat een ervaringscertificaat is.
Ook in overleg moet worden vastgesteld hoe lang een ervaringscertificaat beschikbaar blijft in het register. De geldigheidsduur kan per sector of kwalificatie verschillen.

Het hele project is een privaat systeem waardoor er wel kosten aan verbonden zullen zijn. De feitelijke tarieven moeten nog worden vastgesteld.

Werkprocedures

Praktische zaken worden opgepakt:

- Registratie van ervaringscertificaten zal gaan via erkende EVC-aanbieders en in tweede instantie d.m.v. individuele registraties na check bij EVC-aanbieder en/of beoordelende organisatie.
- Erkenningen in nieuwe systematiek lopen via het Nationaal Kenniscentrum EVC (procedure volgt).
- Voor branchestandaarden volgt een procedure in afstemming met de EVC Adviesraad
- Formats van documenten en procedures worden aangepast in overleg met beoordelende organisaties en de aanbiedersraad.

Ook de Kwaliteitscode EVC moet worden aangepast, denk aan:

- Opnemen ketenaanpak
- Nadenken over instellingserkenning
- Inbouwen werkafspraken
- In tijd gelimiteerde erkenning voor nieuwe instelling/erkenning
- Kwaliteitsborging van assessoren
- Erkenning verankeren in overeenkomst + regelen logogebruik.

Waar mogelijk wordt aangesloten bij de bestaande systematiek (behoud van goede).

Toekomstige ontwikkelingen

Doel is EVC beter positioneren door het:

- als geborgd instrument (via het register met ervaringscertificaten) op de kaart te zetten in een koppeling aan erkende EVC-aanbieders;
- door uitgegeven ervaringscertificaten als waarde-document te borgen en traceerbaar te maken voor werkgevers;
- onder de aandacht te brengen van de politiek;
- in te brengen in relevante overleggen;
- in te bedden in de beoordelingssystematiek bij HRM;
- in te bedden in de systematiek van persoonlijke beoordelingsinstrumenten;
- als instrument te koppelen aan politieke doelstellingen van SZW;
- als instrument in te brengen bij cao-onderhandelingen;
- als instrument op te nemen op website Duurzame inzetbaarheid.

Het gaat om inzet van EVC:

- als arbeidsmarktinstrument voor vak-volwassenen in hun functioneren;
- als instrument bij horizontale doorstroming naar andere sectoren;
- als instrument bij verticale doorstroming naar andere functie;
- voor vluchtelingen (die geen diploma's bij zich hebben maar wel over kennis en vaardigheden beschikken);

- voor mensen met beperkingen (niet altijd in staat een volledige kwalificatie af te ronden en/of te behalen);
- als instrument in het continuüm met EVP;
- als instrument voor kandidaten die zonder diploma uitstromen uit onderwijssysteem.

Februari 2016

In februari 2016 komt er een bijeenkomst i.k.v. overdracht activiteiten van Kenniscentrum EVC aan Nationaal Kenniscentrum EVC. Ook vindt dan de ondertekening van het convenant plaats om EVC als arbeidsmarktinstrument te positioneren.

Contactgegevens

Nationaal Kenniscentrum EVC
Deventerstraat 35
7311 LT Apeldoorn
Telefoon: 055 - 5767626
Register: www.ervaringscertificaat.nl
Mailadres: nationaal-kenniscentrum-evc@examenkamer.nl
Website: domeinnaam volgt nog.